

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG**

PHẠM THANH TÙNG

**QUẢN LÝ DI TÍCH ĐÌNH, ĐỀN, CHÙA
BẢO SÀI, PHƯỜNG PHẠM NGŨ LÃO,
THÀNH PHỐ HẢI DƯƠNG**

**TÓM TẮT
LUẬN VĂN THẠC SĨ QUẢN LÝ VĂN HÓA
Khóa 6 (2016 - 2018)**

Hà Nội, 2020

**CÔNG TRÌNH ĐÃ ĐƯỢC HOÀN THÀNH
TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG**

Người hướng dẫn khoa học: TS. Lê Thị Thu Hà

Phản biện 1: PGS.TS. Nguyễn Thị Phương Châm

Phản biện 2: PGS.TS. Lê Quang Vinh

Luận văn được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận văn thạc sĩ
tại trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương

Vào ngày tháng năm 2020

Có thể tìm hiểu luận văn tại:

Thư viện Trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Di tích lịch sử văn hóa có vai trò hết sức quan trọng trong đời sống xã hội của mỗi quốc gia, dân tộc. Là tài sản vô cùng quý giá, là bộ phận hợp thành nên nền văn hóa Việt Nam được lưu giữ trường tồn từ thế hệ này sang thế hệ khác. Ở đó chúng ta có thể nhận ra trình độ phát triển trong quá khứ của một dân tộc, cộng đồng dân cư, tìm thấy những giá trị lịch sử, văn hóa tinh thần trăm năm, ngàn năm chưa phai nhạt. Do đó ở bất cứ quốc gia, dân tộc nào di tích cũng được trân quý.

Hải Dương nằm ở trung tâm Đồng bằng Bắc Bộ - cái nôi của nền văn hóa sông Hồng, là một trong “Tứ trấn” của Kinh thành Thăng Long nước Đại Việt. Đây cũng là mảnh đất “Địa linh nhân kiệt” từng sản sinh và nuôi dưỡng biết bao bậc hiền tài trên nhiều lĩnh vực, góp phần xây dựng và làm rạng rỡ đất nước.

Trong những năm qua được sự quan tâm của Đảng bộ, chính quyền, các đoàn thể và nhân dân tỉnh Hải Dương, nhiều di sản văn hóa trong đó có hệ thống các di tích lịch sử văn hóa của tỉnh đã được nhận diện giá trị, bảo tồn và phát huy, góp phần quan trọng vào việc giáo dục lịch sử, vun đắp truyền thống tốt đẹp của dân tộc. Tuy nhiên, do mặt trái của nền kinh tế thị trường, đặc biệt là quá trình công nghiệp hóa - hiện đại hóa diễn ra với tốc độ mạnh mẽ; cùng với sự giao lưu, hội nhập toàn diện đã tác động một cách sâu rộng đến mọi tầng lớp nhân dân. Bởi vậy, đối với di sản văn hóa nói chung, các di tích lịch sử-văn hóa nói riêng cũng rất dễ bị mai một và luôn tiềm ẩn nguy cơ biến mất nhanh chóng, đặc biệt là tại các phường, xã của thành phố Hải Dương. Bởi vậy, vấn đề đặt ra là cần có các giải pháp nhằm bảo vệ, bảo tồn, phát huy các giá trị của di sản văn hóa này đối với sự phát triển toàn diện của thành phố và đem lại những giá trị cho sự phát triển kinh tế - xã hội bền vững của địa phương.

Di tích đình, đền, chùa Bảo Sài nằm trên địa bàn phường Phạm Ngũ Lão, thành phố Hải Dương, tỉnh Hải Dương. di tích gồm đình, đền và chùa, được xếp hạng di tích lịch sử cấp quốc gia theo

Quyết định 69-VH/QĐ của Bộ Văn hóa - Thông tin (nay là Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch) ngày 29/01/1993. Đình Bảo Sài được xây dựng để tôn thờ Thống soái Đại tướng quân Trương Mỹ, một vị tướng của Hai Bà Trưng. Người có công to lớn trong cuộc đánh đuổi giặc ngoại xâm buổi đầu dựng nước đầu thế kỷ thứ I. Phía sau đình là đền và chùa. Đền Bảo Sài thờ Tiên Dung công chúa, là con gái Hùng vương thứ 18. Chùa thờ Phật theo thiền phái Đại thừa, giống như nhiều ngôi chùa cổ ở miền Bắc Việt Nam. Trong quá trình quản lý di tích đình, đền, chùa Bảo Sài các cấp, các ngành của tỉnh Hải Dương, thành phố Hải Dương, phường Phạm Ngũ Lão và Ban quản lý di tích đã có nhiều cố gắng để thực hiện tốt nhiệm vụ đối với di tích quốc gia quan trọng này. Tuy nhiên, trong thực tế việc bảo vệ, bảo tồn phát huy giá trị các di tích, việc thực hành tín ngưỡng, khai thác du lịch,... vẫn gặp những bất cập trong quản lý.

Là một người con sinh ra, lớn lên và hiện đang công tác trong ngành Văn hóa tại tỉnh Hải Dương, tôi tự ý thức được vai trò, tầm quan trọng, ý nghĩa của việc bảo tồn và phát huy giá trị của các di tích lịch sử trong giai đoạn này, cũng như cách để quản lý sao cho hiệu quả nhất. Vì vậy, tôi chọn nghiên cứu đề tài ***“Quản lý di tích đình, đền, chùa Bảo Sài, phường Phạm Ngũ Lão, thành phố Hải Dương”*** làm luận văn thạc sĩ của mình với mong muốn tìm ra những giải pháp để nâng cao hiệu quả trong công tác quản lý của di tích đình, đền, chùa Bảo Sài góp phần vào công tác quản lý di tích của tỉnh Hải Dương nói riêng và cả nước ta nói chung.

2. Tình hình nghiên cứu

Quản lý DTLS-VH là việc làm quan trọng nhằm bảo tồn và phát huy những giá trị của các di tích. Thực hiện chủ trương của Đảng và Nhà nước, trong những năm qua tỉnh Hải Dương đã nhiều chương trình, kế hoạch, đề án nhằm bảo tồn và phát huy đối với các loại hình di sản văn hóa trong tỉnh. Đối với di tích lịch sử văn hóa đình, đền, chùa Bảo Sài, phường Phạm Ngũ Lão, thành phố Hải Dương cũng đã được UBND tỉnh Hải Dương, Thành phố Hải Dương và nhân dân đầu tư trùng tu tôn tạo. Đi cùng với đó, một số công trình nghiên cứu về di

tích cũng như công tác quản lý di tích nói chung và di tích đình, đền, chùa Bảo Sài phường Phạm Ngũ Lão, thành phố Hải Dương nói riêng cũng đã được nghiên cứu thực hiện. Có thể kể ra một số công trình nghiên cứu như:

Năm 1999, Sở Văn hóa - Thông tin tỉnh Hải Dương (nay là Sở VH-TT-DL) đã xuất bản cuốn sách “*Hải Dương di tích và danh thắng*” (tập 1), giới thiệu với độc giả 97 di tích và cụm DTLS-VH trên địa bàn tỉnh Hải Dương, trong đó có di tích đình, đền chùa Bảo Sài. Nội dung bài viết tập trung nghiên cứu về tên gọi di tích, nhân vật được thờ, lễ hội, phong tục tập quán có liên quan,...

Năm 2004, Sở Xây dựng, Bảo tàng tỉnh và Hội Sử học tỉnh Hải Dương phối hợp tổ chức nghiên cứu đề tài: “*Kiến trúc cổ qua các di tích trên địa bàn tỉnh Hải Dương*”. Đề tài bước đầu đưa ra những nét khái quát về các DTLSVH tại địa phương và đánh giá thực trạng, đề xuất một số giải pháp trong việc bảo tồn tôn tạo và định hướng phát triển cho các di tích, trong đó có di tích đình Bảo Sài, một công trình kiến trúc nghệ thuật đặc sắc mang đậm dấu ấn kiến trúc thời Nguyễn của thành phố Hải Dương.

Gần đây nhất là cuốn sách “*Di tích lịch sử - văn hóa thành phố Hải Dương*” do UBND thành phố Hải Dương xuất bản năm 2018. Nội dung cuốn sách đã giới thiệu khái quát lịch sử, văn hóa, kiến trúc nghệ thuật của 11 di tích tiêu biểu của thành phố đã được xếp hạng cấp quốc gia và 22 di tích cấp tỉnh (tính đến năm 2018), trong đó có khái quát về di tích đình, đền, chùa Bảo Sài, phường Phạm Ngũ Lão, thành phố Hải Dương.

Bên cạnh đó có một số bài báo điện tử viết về di tích đình, đền, chùa Bảo Sài, phường Phạm Ngũ Lão, thành phố Hải Dương như:

Trang thông tin điện tử Sở Văn hóa Thể thao và Du lịch tỉnh Hải Dương có đăng bài với chủ đề: *Lễ hội đình, đền chùa Bảo Sài* của tác giả Nguyễn Hữu Phách ngày 19/7/2012.

Trang thông tin điện tử Làng Việt có đăng bài với chủ đề: *Giá trị văn hóa, nghệ thuật đình, đền chùa Bảo Sài* của tác giả Tô Uyên ngày 19/12/2016

Ngoài ra, tác giả cũng tham khảo một số luận văn có liên

quan đến công tác quản lý di tích gần đây như:

Luận án Tiến sĩ chuyên ngành Quản lý văn hóa, Viện Văn hóa nghệ thuật quốc gia Việt Nam của tác giả Trần Đức Nguyên với đề tài *Quản lý di tích lịch sử văn hóa ở Bắc Ninh trong quá trình công nghiệp hóa, đô thị hóa*, năm 2015

Nội dung của các luận án và luận văn nêu trên đã tập trung nghiên cứu về thực trạng công tác quản lý di tích (bao gồm cả DTLSVH và di tích cách mạng), đặc biệt là trong quá trình công nghiệp hóa, đô thị hóa hiện nay. Từ đó các tác giả cũng đề xuất, kiến nghị một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác quản lý tại các di tích trong những năm tiếp theo.

Như vậy, cho đến nay chưa có tác giả nào tiến hành nghiên cứu sâu về công tác quản lý, bảo tồn và phát huy giá trị di tích đình, đền, chùa Bảo Sài, phường Phạm Ngũ Lão, Thành phố Hải Dương một cách toàn diện. Các công trình nghiên cứu mới chỉ dừng lại ở việc ghi chép, sưu tầm, đánh giá thực trạng của các di tích một cách riêng lẻ mà chưa có công trình nào nghiên cứu về công tác quản lý như là một công trình chuyên biệt.

Do vậy, việc nghiên cứu quản lý di tích đình, đền chùa Bảo Sài, phường Phạm Ngũ Lão, Thành phố Hải Dương một cách toàn diện là vấn đề mà thực tiễn đòi hỏi, cần có những nghiên cứu để tìm ra giải pháp nhằm nâng cao chất lượng quản lý, đáp ứng yêu cầu bảo tồn, tôn tạo và phát huy giá trị di tích trong thời gian tới.

Trong quá trình nghiên cứu, luận văn đã tiếp thu và kế thừa các thành quả của các công trình nghiên cứu đi trước, kết hợp với điều tra, nghiên cứu thực địa của tác giả, từ đó phân tích các nội dung của công tác quản lý, luận giải những vấn đề thực tiễn đặt ra và hướng đổi mới quản lý di tích đình, đền chùa Bảo Sài, phường Phạm Ngũ Lão, Thành phố Hải Dương để có thể bám sát vào mục tiêu bảo tồn, phát huy giá trị di sản vào đời sống văn hóa hiện nay.

3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

3.1. Mục đích nghiên cứu

Luận văn tập trung nghiên cứu thực trạng quản lý di tích

đình, đền, chùa Bảo Sài, từ đó rút ra những mặt ưu điểm và hạn chế trong quản lý, đề xuất các giải pháp góp phần nâng cao hiệu quả quản lý di tích trong những năm tiếp theo.

3.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

- Hệ thống hóa những vấn đề lý luận về quản lý di tích lịch sử-văn hóa và giới thiệu khái quát về thành phố Hải Dương, di tích đình, đền, chùa Bảo Sài, phường Phạm Ngũ Lão, thành phố Hải Dương

- Khảo sát, phân tích và đánh giá thực trạng công tác quản lý di tích đình, đền, chùa Bảo Sài

- Xác định căn cứ và đề xuất các giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác quản lý di tích đình, đền, chùa Bảo Sài

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

4.1. Đối tượng nghiên cứu

Công tác quản lý di tích đình, đền, chùa Bảo Sài, phường Phạm Ngũ Lão, thành phố Hải Dương.

4.2. Phạm vi nghiên cứu

- Phạm vi không gian: Di tích đình, đền, chùa Bảo Sài, phường Phạm Ngũ Lão, thành phố Hải Dương.

- Phạm vi thời gian: Từ năm 2015 đến nay.

5. Phương pháp nghiên cứu

Các phương pháp nghiên cứu chính bao gồm:

Phương pháp tổng hợp, phân tích tư liệu, tài liệu: Trên cơ sở tài liệu thu thập được tác giả đã tổng hợp, phân tích và rút ra những kết luận trong việc đánh giá thực trạng công tác quản lý di tích đình, đền chùa Bảo Sài, phường Phạm Ngũ Lão, Thành phố Hải Dương cũng như đề xuất phương hướng nâng cao hiệu quả công tác quản lý di tích này trong những năm tiếp theo.

Phương pháp khảo sát điền dã thực địa: Phân tích tài liệu do tác giả thực hiện thông qua việc xuống trực tiếp di tích để điều tra thực trạng công tác quản lý, chụp ảnh minh họa; phỏng vấn đối với các chuyên gia thuộc lĩnh vực di sản văn hóa và quản lý di sản văn hóa; phỏng vấn các cụ cao niên, cộng đồng dân cư nơi có di tích nhằm đánh giá thực

trạng công tác quản lý di tích và đề xuất giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác quản lý.

Phương pháp tiếp cận liên ngành: Văn hóa học, nhân học văn hóa, xã hội học, dân tộc học, sử học quản lý văn hóa để tiếp cận, tìm hiểu và khai thác các khía cạnh của đối tượng nghiên cứu trong đó có phần đánh giá về đặc điểm giá trị của di tích và tình hình quản lý di tích

6. Những đóng góp của luận văn

- Góp phần làm sáng rõ một số vấn đề lý luận về quản lý di sản văn hóa, di tích lịch sử văn hóa cũng như giá trị và đánh giá được thực trạng công tác quản lý di tích đình, đền chùa Bảo Sài, phường Phạm Ngũ Lão, Thành phố Hải Dương

- Đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao chất lượng và hiệu quả của công tác quản lý di tích đình, đền chùa Bảo Sài, phường Phạm Ngũ Lão, Thành phố Hải Dương

- Làm tài liệu tham khảo về công tác quản lý di tích đình, đền chùa Bảo Sài, phường Phạm Ngũ Lão, Thành phố Hải Dương; góp phần vào nguồn tài liệu tham khảo, làm phong phú thêm nội dung tài liệu trong chuyên ngành quản lý văn hóa, giúp hoạt động quản lý tốt hơn.

7. Bộ cục của Luận văn

Ngoài phần Mở đầu, Kết luận, Tài liệu tham khảo và Phụ lục, Luận văn kết cấu thành 03 chương, cụ thể như sau:

Chương 1: Những vấn đề lý luận chung về quản lý di tích lịch sử- văn hóa và tổng quan về di tích đình, đền, chùa Bảo Sài, phường Phạm Ngũ Lão, thành phố Hải Dương

Chương 2: Thực trạng công tác quản lý di tích đình, đền, chùa Bảo Sài, phường Phạm Ngũ Lão, thành phố Hải Dương

Chương 3: Giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác quản lý di tích đình, đền, chùa Bảo Sài, phường Phạm Ngũ Lão, thành phố Hải Dương

Chương 1

NHỮNG VẤN ĐỀ LÝ LUẬN CHUNG VỀ QUẢN LÝ DI TÍCH LỊCH SỬ VĂN HÓA VÀ TỔNG QUAN VỀ DI TÍCH ĐÌNH, ĐỀN, CHÙA BẢO SÀI, PHƯỜNG PHẠM NGŨ LÃO, THÀNH PHỐ HẢI DƯƠNG

1.1. Những vấn đề lý luận chung về quản lý di tích lịch sử-văn hóa

1.1.1. Các khái niệm liên quan

1.1.1.1. Di tích lịch sử văn hóa

Di tích lịch sử văn hóa không chỉ là một công trình kiến trúc đơn thuần mà cả khung cảnh đô thị hoặc nông thôn có chứng tích của một nền văn minh riêng, một phát triển có ý nghĩa hoặc một sự kiện lịch sử. Khái niệm này không chỉ áp dụng với những công trình nghệ thuật to lớn mà cả với những công trình khiêm tốn hơn vốn đã cùng với thời gian, thấm nhập được một ý nghĩa văn hóa.

1.1.1.2. Khái niệm quản lý

Quản lý văn hóa là một thuật ngữ mới, chính vì vậy mà nhiều nhà nghiên cứu cho rằng nên chững sử dụng thuật ngữ quản lý về lĩnh vực văn hóa là khá rộng. Từ đó chữ “quản lý” có thể dùng ghép với với bất kỳ một hoạt động nào cần có sự quản lý.

1.1.1.3. Quản lý di tích lịch sử văn hóa

Quản lý di tích lịch sử-văn hoá được hiểu là sự định hướng, tạo điều kiện tổ chức điều hành các nội dung quản lý nhà nước về DSVH, làm cho các giá trị của di tích lịch sử văn hóa được phát huy theo chiều hướng tích cực. DT LSVH là một bộ phận quan trọng cấu thành di sản văn hóa.

1.1.1.4. Đình, đền, chùa

- *Đình làng*: là công trình kiến trúc lớn nhất ở nông thôn, là ngôi nhà công cộng gắn với dân làng dưới thời quân chủ, nơi thờ thần bảo vệ làng (thành hoàng), đồng thời là nơi hội họp, bàn việc của dân làng nơi đó.

- *Đền*: Đền là công trình kiến trúc tín ngưỡng thờ những nhân vật lịch sử hoặc huyền thoại, có công với nước với dân, có khi đó cũng là vị thành hoàng làng.

- Chùa là một nơi an trí tượng Phật và là nơi hoạt động và truyền bá Phật giáo, nơi tập trung sinh hoạt, tu hành và thuyết giảng đạo Phật của các nhà sư, tăng, ni. Mọi người kể cả tín đồ hay người không theo đạo đều có thể đến thăm viếng, nghe giảng kinh hay thực hành các nghi lễ Phật giáo.

1.1.2. Nội dung quản lý di tích lịch sử-văn hóa

1) Xây dựng và chỉ đạo thực hiện chiến lược, quy hoạch, kế hoạch, chính sách phát triển sự nghiệp bảo vệ và phát huy giá trị DSVH;

2) Ban hành và tổ chức thực hiện các văn bản quy phạm pháp luật về DSVH;

3) Tổ chức, chỉ đạo các hoạt động bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa; tuyên truyền, phổ biến giáo dục pháp luật về DSVH;

4) Tổ chức, quản lý hoạt động nghiên cứu khoa học; đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ chuyên môn về DSVH;

5) Huy động, quản lý, sử dụng các nguồn lực để bảo vệ và phát huy giá trị DSVH;

6) Tổ chức, chỉ đạo khen thưởng trong việc bảo vệ và phát huy giá trị DSVH;

7) Tổ chức và quản lý hợp tác quốc tế về bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa;

8) Thanh tra, kiểm tra việc chấp hành pháp luật, giải quyết khiếu nại, tố cáo và xử lý vi phạm pháp luật về DSVH

1.1.3. Vai trò của công tác quản lý với di tích lịch sử văn hóa

Thứ nhất: hoạt động quản lý có vai trò định hướng, theo mục tiêu chung thông qua việc lập kế hoạch nhằm xác định rõ mục tiêu, phương án và nguồn lực thực hiện

Thứ hai: Hoạt động quản lý có vai trò duy trì và thúc đẩy các hoạt động của di tích

Thứ ba: Hoạt động quản lý có vai trò điều chỉnh các hoạt động tại di tích (thông qua hoạt động kiểm tra, giám sát trong quản lý)

Thứ tư: Hoạt động quản lý có vai trò phối hợp các nguồn lực cho hoạt động quản lý di tích bao gồm: nguồn lực con người, nguồn lực tài chính, cơ sở vật chất từ nhà nước và cộng đồng.

1.1.4. Chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng, Nhà nước về quản lý di tích lịch sử văn hóa

Ngay sau khi Cách mạng tháng 8/1945 giành được độc lập, ngày 23/11/1945 Chủ tịch Hồ Chí Minh đã ký sắc lệnh số 65-SL thành lập Đông Phương Bắc Cổ học viện và bảo vệ cổ tích trên toàn cõi Việt Nam. Sắc lệnh gồm 6 điều, ấn định nhiệm vụ cho Đông phương Bắc cổ học viện có nhiệm vụ bảo tồn tất cả cổ tích trong toàn cõi Việt Nam, nghiêm cấm việc phá hủy đền, chùa, đình, miếu, điện, thành quách, lăng mộ

1.2. Tổng quan về di tích đình, đền, chùa Bảo Sài, phường Phạm Ngũ Lão, thành phố Hải Dương

1.2.1. Vài nét về thành phố Hải Dương

Tiền thân của thành phố Hải Dương ngày nay là thành Đông, được khởi dựng từ năm 1804 (năm Gia Long thứ 3), có vị trí chính trị, quân sự, kinh tế quan trọng phía Đông thành Thăng Long.

Thành phố Hải Dương là trung tâm hành chính kinh tế, văn hóa, giáo dục khoa học, y tế, dịch vụ của tỉnh Hải Dương, thuộc vùng trọng điểm kinh tế Bắc Bộ, là một trong những trọng tâm kinh tế thuộc

vùng thủ đô Hà Nội; gần với hành lang kinh tế ven biển nên có vai trò quan trọng trong việc kết nối Thủ đô Hà Nội với hệ thống các cảng biển Bắc Bộ.

1.2.2. Tổng quan về Phường Phạm Ngũ Lão và di tích đình, đền, chùa Bảo Sài

1.2.2.1. Tổng quan về phường Phạm Ngũ Lão

Phường Phạm Ngũ Lão ngày nay là một trong 15 phường và 6 xã thuộc thành phố Hải Dương, phía đông giáp phường Trần Phú; phía tây giáp phường Thanh Bình; phía tây nam giáp phường Tân Bình và phường Lê Thanh Nghị; phía bắc giáp và tây bắc giáp phường Bình Hàn; phía đông giáp phường Nguyễn Trãi; diện tích tự nhiên là 0,92km².

1.2.2.2. Tổng quan về di tích đình, đền, chùa Bảo Sài

Di tích đình, đền, chùa Bảo Sài ngày nay nằm trên đường Trương Mỹ, thuộc khu dân cư số 8, phường Phạm Ngũ Lão, thành phố Hải Dương. Đây cũng là một trong những di tích có lịch sử hình thành lâu đời và trọng điểm của thành phố Hải Dương.

Đình, đền, chùa Bảo Sài trước đây nằm ở phía Đông thôn Bảo Sài, xã Bình Hàn (ngày nay thuộc phố Trương Mỹ, phường Phạm Ngũ Lão, thành phố Hải Dương).

1.2.3. Giá trị di tích đình, đền, chùa Bảo Sài

Giá trị lịch sử

- Giá trị, trước nhất là hệ thống những đánh giá mang tính chủ quan của con người về tự nhiên, xã hội và tư duy theo hướng những cái gì là cần, là tốt, là hay, là đẹp, nói cách khác đó chính là những cái được con người cho là chân, thiện, mỹ, giúp khẳng định và nâng cao bản chất người.

- Di tích lịch sử đình, đền chùa Bảo Sài có niên đại trên trên 200 năm, trước khi khởi lập thành Đông (Tp Hải Dương ngày nay; là

nơi thờ nhân vật lịch sử thời Hai Bà Trưng, có ý nghĩa lịch sử và văn hóa lâu dài).

Giá trị văn hóa:

Giá trị vật chất và giá trị tinh thần của di tích đình, đền chùa Bảo Sài đã đem lại giá trị văn hóa cho di tích đình, đền chùa Bảo Sài.

Giá trị văn hóa của di tích đình, đền chùa Bảo Sài được khẳng định và chứng minh lòng yêu nước, chống giặc ngoại xâm của cha ông ta, giành lại độc lập cho dân tộc.

Giá trị văn hóa của cụm di tích đình, đền, chùa Bảo Sài còn hội tụ sự sáng tạo, tài hoa của những người thợ cùng cư dân nơi đây qua không gian kiến trúc, phương thức, kết cấu xây dựng đem lại giá trị thẩm mỹ cao ở mỗi công trình.

Tiểu kết

Đây là chương đã hệ thống hóa và khái quát hóa một số khái niệm cơ bản như di tích lịch sử văn hóa, quản lý, quản lý di tích lịch sử-văn hóa. Trong đó quản lý DTLSVH là một lĩnh vực cơ bản của quản lý di sản văn hoá, là hoạt động nhằm phòng ngừa và hạn chế những nguy cơ làm hư hỏng mà không làm thay đổi những nguyên gốc vốn có của DTLSVH, đồng thời nghiên cứu, phát huy các giá trị quý báu của các di tích đó. Hoạt động này bao gồm: lập chương trình, kế hoạch hoạt động hàng năm; tuyên truyền các văn bản quy phạm pháp luật về bảo vệ và phát huy giá trị di tích; tham mưu ban hành văn bản và thực thi, triển khai các văn bản, quy định về quản lý di tích; tổ chức các hoạt động chuyên môn nghiệp vụ; quản lý các nguồn lực.

Chương 2
THỰC TRẠNG CÔNG TÁC QUẢN LÝ DI TÍCH ĐÌNH, ĐỀN,
CHÙA BẢO SÀI, PHƯỜNG PHẠM NGŨ LÃO, THÀNH PHỐ
HẢI DƯƠNG

2.1. Chủ thể và phương thức quản lý

2.1.1. Chủ thể quản lý

2.1.1.1. Chủ thể chỉ đạo

+ *Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Hải Dương*

Tổ chức thực hiện quy chế, giải pháp huy động, quản lý, sử dụng các nguồn lực để bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa ở địa phương sau khi được phê duyệt;

Tổ chức nghiên cứu, sưu tầm, kiểm kê và lập hồ sơ di sản văn hóa phi vật thể ở địa phương;

Quản lý, hướng dẫn tổ chức các hoạt động bảo tồn, phát huy giá trị di sản văn hóa, lễ hội truyền thống, tín ngưỡng gắn với di tích, nhân vật lịch sử ở địa phương;

+ *Phòng Quản lý Di sản văn hóa*

+ Xây dựng kế hoạch, quy hoạch phát triển dài hạn, hàng năm về bảo vệ và phát huy các giá trị di sản văn hoá trên địa bàn tỉnh;

+ Trình UBND tỉnh ban hành các văn bản quy phạm pháp luật về bảo vệ và phát huy các giá trị di sản văn hoá trên địa bàn tỉnh;

+ Hướng dẫn và kiểm tra việc thực hiện các văn bản quy phạm pháp luật, quy hoạch...

+ *Phòng Văn hóa - Thông tin thành phố Hải Dương*

Có chức năng tham mưu cho UBND thành phố xây dựng và triển khai kế hoạch, quy hoạch phát triển các lĩnh vực văn hóa, thể thao, du lịch, gia đình, thông tin - truyền thông ở thành phố.

Chịu sự chỉ đạo, quản lý về tổ chức, biên chế và công tác của UBND thành phố Hải Dương, đồng thời chịu sự chỉ đạo, hướng dẫn, kiểm tra về chuyên môn nghiệp vụ của Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch và Sở Thông tin - Truyền thông tỉnh Hải Dương...

2.1.1.2. Chủ thể quản lý trực tiếp

Ban quản lý di tích đình, đền, chùa Bảo Sài là bộ phận có chức năng giúp UBND phường Phạm Ngũ Lão thực hiện công tác quản lý, bảo vệ và tổ chức các hoạt động nhằm phát triển sự nghiệp bảo tồn di sản văn hóa tại di tích đình, đền, chùa Bảo Sài theo chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước.

Ban quản lý di tích đình, đền, chùa Bảo Sài có trách nhiệm cụ thể như sau:

- Tuyên truyền chủ trương đường lối của Đảng và các văn bản quy phạm pháp luật của Nhà nước về bảo vệ và phát huy các giá trị lịch sử văn hóa.

- Tham gia vào việc xây dựng quy hoạch phát triển, kế hoạch dài hạn và hàng năm để bảo vệ và phát huy giá trị văn hóa tại di tích.

- Phát hiện và phản ánh kịp thời sự xuống cấp, xâm hại đối với di tích

- Tham gia góp ý và giám sát các dự án tu bổ, phục hồi các hạng mục di tích; các dự án cải tạo, xây dựng các công trình nằm ngoài khu vực bảo vệ di tích thấy có khả năng ảnh hưởng tới các di tích theo quy định của pháp luật...

2.1.1.3. Cộng đồng trong vai trò quản lý di tích đình, đền, chùa Bảo Sài

- 1/ Chủ động tham gia tu bổ, bảo quản, bảo vệ di tích và các di vật, cổ vật có trong di tích;

- 2/ Chủ động với tinh thần cao bảo vệ không gian/vùng bảo vệ di tích, không xâm phạm vùng bảo vệ di tích;

- 3/ Cộng đồng có ý thức và tự nguyện đóng góp cho quá trình tu bổ di tích về cả công sức và tiền bạc;

- 4/ Cộng đồng có vai trò tham gia vào công tác giám sát quá trình thực hiện các dự án tu bổ, tôn tạo di tích;

- 5/ Là những người tiếp nhận và chuyển giao các giá trị của di tích cho các thế hệ tiếp nối;

6/ Là chủ thể được hưởng những quyền lợi về phát huy giá trị của di sản văn hóa.

2.1.2. Phương thức quản lý

Để có hiệu quả cao trong công tác quản lý di tích đình, đền, chùa Bảo Sài cần có sự phối hợp chặt chẽ, đúng chức năng, nhiệm vụ của các cơ quan quản lý các cấp và cộng đồng. Để thực hiện tốt cần tuân thủ theo nguyên tắc quản lý hệ thống từ trên xuống, từ dưới lên.

2.2. Các hoạt động quản lý

2.2.1. Các hoạt động của Ban quản lý di tích đình, đền, chùa Bảo Sài

2.2.1.1. Lập chương trình, kế hoạch hoạt động hàng năm

2.2.1.2. Tuyên truyền các văn bản quy phạm pháp luật về bảo vệ và phát huy giá trị của di tích

2.2.1.3. Tham mưu ban hành văn bản và thực thi, triển khai các văn bản, quy định về quản lý di tích

2.2.1.4 Tổ chức thực hiện các hoạt động chuyên môn nghiệp vụ nhằm giữ gìn và phát huy giá trị di tích đình, đền, chùa Bảo Sài

+ Việc tổ chức thực hiện các văn bản, quy định về quản lý di tích:

- + Tổ chức giám sát hoạt động bảo quản, tu bổ, tôn tạo di tích
- + Kiểm kê, quản lý di vật cổ vật:
- + Quản lý, tổ chức thực hành lễ hội hàng năm; phục vụ người dân và du khách thực hành tín ngưỡng tại di tích
- + Hoạt động phát huy giá trị của di tích
- + Hoạt động tuyên truyền, quảng bá, giới thiệu về di tích

2.2.1.5. Công tác quản lý các nguồn lực

- Việc quản lý nguồn nhân lực
- Việc quản lý nguồn lực tài chính

2.2.1.6. Công tác thi đua khen thưởng, thanh kiểm tra và xử lý vi phạm

2.2.2. Hoạt động tự quản của cộng đồng

Di tích đình, đền, chùa Bảo Sài phường Phạm Ngũ Lão là

những công trình kiến trúc có sẵn, được chính cộng đồng tạo nên phù hợp với mục đích sử dụng, đó là tôn vinh những người có công với dân với nước. Xét từ góc độ sáng tạo, cụm di tích đình, đền, chùa Bảo Sài phần lớn đều do cộng đồng góp công, góp của xây dựng nên, là sức lao động của tập thể và có lẽ di tích tồn tại đến ngày nay cũng là nhờ công sức của cộng đồng.

Cộng đồng không chỉ có vai trò quan trọng trong việc xây dựng, trùng tu tôn tạo di tích mà chính họ còn là chủ nhân, người thực hiện và tham gia vào các hoạt động tổ chức lễ hội nhằm tôn vinh vị Thánh của mình. Không có cộng đồng dân cư, chắc chắn không thể có lễ hội. Việc tham gia lễ hội của cộng đồng nhân dân được thể hiện từ khâu chuẩn bị cho đến việc thực hành các nghi thức, nghi lễ cũng như tham dự vào các trò chơi, hoạt động văn hóa, năn nghệ,...

2.3. Đánh giá công tác quản lý di tích đình, đền, chùa Bảo Sài

2.3.1. Những kết quả đã đạt được

Trong những năm qua, được sự quan tâm, chỉ đạo của Sở Văn hóa và Thể thao và Du lịch tỉnh, UBND thành phố, phòng VHHT thành phố, UBND phường Phạm Ngũ Lão và BQLDT đình, đền, chùa Bảo Sài, công tác quản lý nhằm bảo tồn và phát huy giá trị di tích đã đạt được một số kết quả đáng khích lệ như:

Các di tích đều được đầu tư, tôn tạo, ngày càng, tổ hào xứng tầm với công lao của Tướng công Trương Mỹ và Tiên Dung công chúa...

Lễ hội truyền thống gắn liền với di tích cũng đã được phục hồi, duy trì và phát triển, không chỉ đáp ứng được nhu cầu tôn giáo, tín ngưỡng văn hóa tâm linh của nhân dân địa phương mà còn thể hiện đạo lý uống nước nhớ nguồn, tôn vinh người có công với dân, với nước. Đây là hoạt động có ý nghĩa giáo dục lịch sử truyền thống đối với mọi tầng lớp nhân dân đặc biệt là đối với các em học sinh.

2.3.2. Những mặt còn hạn chế

Mặc dù nhận thức của các ngành, các cấp và của nhân dân địa phương về vai trò, ý nghĩa của di tích và trách nhiệm của họ đối với di tích thông qua các văn bản của đảng, nhà nước về lĩnh vực quản lý DSVH cũng như bảo tồn và phát huy giá trị của các DTLSVH đã được nâng cao nhưng chưa sâu sắc và toàn diện.

Kế hoạch được xây dựng mới chỉ tập trung vào công tác tổ chức lễ hội hàng năm. Ban Quản lý di tích chưa chủ động trong việc đề xuất, kiến nghị kiến toàn hồ sơ di tích về diện tích cụ thể giữa vùng I và vùng II của di tích làm căn cứ pháp lý bảo vệ.

Công tác xã hội hóa hoạt động bảo tồn và phát huy giá trị di tích còn thiếu định hướng, chưa có những chính sách, chế tài để khuyến khích, kêu gọi sự đóng góp của các tổ chức, cá nhân để thu hút nguồn ngân sách cho công tác bảo vệ và phát huy di tích.

Công tác thuyết minh, giới thiệu ở di tích chưa được thực hiện, ảnh hưởng đến quảng bá, tuyên truyền về cụm di tích.

Tiểu kết

Căn cứ vào cơ sở lý luận, các văn bản quản lý nhà nước liên quan ở chương 1, tại chương 2 tác giả đi vào phân tích thực trạng công tác quản lý di tích đình, đền, chùa Bảo Sài, phường Phạm Ngũ Lão, thành phố Hải Dương từ năm 2015 đến nay.

Công tác tuyên truyền trong nhân dân pháp luật về DTLS VH đến tổ chức thực hiện các khâu trong công tác chuyên môn như: Kiểm kê, xếp hạng di tích; tổ chức các hoạt động nghiên cứu khoa học về di tích; tu bổ, tôn tạo di tích; bảo vệ chống vi phạm di tích; phát huy giá trị di tích cũng được quan tâm tiến hành. Công tác bảo tồn, tôn tạo và phát huy giá trị các di tích cũng như phụ dựng và duy trì lễ hội truyền thống. Công tác thanh tra, kiểm tra hoạt động bảo tồn di sản văn hóa đã được đẩy mạnh, góp phần tạo môi trường văn hóa, thể thao và du lịch ổn định, lành mạnh trên địa bàn phường, vai trò của cộng đồng trong hoạt động bảo tồn và phát huy giá trị của di tích của di tích.

Chương 3

GIẢI PHÁP NHẪM NÂNG CAO HIỆU QUẢ CÔNG TÁC QUẢN LÝ DI TÍCH LỊCH SỬ VĂN HÓA TẠI DI TÍCH ĐÌNH, ĐỀN, CHÙA BẢO SÀI

3.1. Những căn cứ để đưa ra giải pháp

3.1.1. Quan điểm về bảo tồn

- Thứ nhất, Bảo tồn nguyên trạng.
- Thứ hai, Bảo tồn trên cơ sở kế thừa.
- Thứ ba, Bảo tồn để phát triển.

3.1.2. Một số định hướng về quản lý di tích

3.1.2.1. Định hướng của Trung ương.

Trong thời kỳ đất nước đổi mới và hội nhập, để nâng cao hơn nữa vai trò của công tác quản lý di sản văn hóa. Năm 2001 Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam khóa X, kỳ họp thứ 9 đã ban hành và thông qua Luật Di sản văn hóa. Đây là lần đầu tiên ở nước ta có một văn bản luật cao nhất tạo hành lang pháp lý cho công tác quản lý di tích lịch sử văn hóa trong cả nước.

3.1.2.2. Định hướng của địa phương

Theo Luật Di sản văn hóa sửa đổi bổ sung năm 2009, quy định tại mục 1, chương IV, điều 34, 36, 37 về việc lập quy hoạch, dự án và triển khai công bố quy hoạch và phê duyệt quy hoạch của cơ quan có thẩm quyền.

Quyết định số 995/QĐ-UBND ngày 25/03/2008 của UBND tỉnh Hải Dương về phê duyệt Quy hoạch phát triển sự nghiệp Văn hoá-Thông tin tỉnh Hải Dương đến 2015 và định hướng đến 2020, xác định những mục tiêu, nhiệm vụ trọng tâm của ngành VH TT từ tỉnh tới cơ sở, trong đó đặt ra những nhiệm vụ cho công tác tu bổ, tôn tạo các DTLSVH, nhất là các di tích trọng điểm, các di tích có giá trị kiến trúc nghệ thuật, lịch sử, văn hoá tiêu biểu...

Những quan điểm, định hướng trên đây chính là cơ sở pháp

lý đề luận văn đưa ra một số giải pháp hữu hiệu nhằm quản lý di tích đình, đền, chùa Bảo Sài phù hợp với xu thế phát triển của đất nước, nhằm thể hiện được ý chí, nguyện vọng và quyết tâm chính trị cao của Đảng bộ và nhân dân toàn thành phố Hải Dương.

3.2. Giải pháp nâng cao hiệu quả công tác quản lý di tích đình, đền, chùa Bảo Sài, phường Phạm Ngũ Lão, thành phố Hải Dương.

3.2.1. Nhóm giải pháp về chính sách

3.2.1.1. Kiện toàn tổ chức bộ máy, phân cấp quản lý và tăng cường đào tạo nguồn nhân lực

3.2.1.2. Đẩy mạnh công tác thông tin tuyên truyền, giáo dục ý thức cho người dân về việc bảo vệ và phát huy giá trị di tích

3.2.1.3. Huy động mọi nguồn lực và đẩy mạnh công tác xã hội hóa

3.2.2. Nhóm giải pháp về nâng cao các hoạt động nhằm bảo tồn và phát huy giá trị di tích

Để làm tốt công tác quản lý di tích đình, đền, chùa Bảo Sài phường Phạm Ngũ Lão, thành phố Hải Dương, bên cạnh việc đưa ra một mô hình, phân cấp quản lý hợp lý, hoàn thiện bộ máy và chất lượng nguồn nhân lực thì cần phải nâng cao chất lượng các hoạt động nhằm bảo tồn và phát huy tốt nhất giá trị của hệ thống di tích.

3.2.2.1. Công tác bảo vệ di vật, cổ vật, bảo vật, đồ thờ tại di tích

3.2.2.2. Xây dựng và áp dụng mô hình giáo dục truyền thống tại di tích

3.2.2.3. Tăng cường công tác tuyên truyền quảng bá di tích

3.2.2.4. Tăng cường công tác phối hợp giữa các đoàn thể và khuyến khích vai trò của cộng đồng

3.2.2.5. Tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, giám sát xử lý vi phạm tại di tích

3.2.3. Tăng cường công tác quản lý nhà nước với hoạt động bảo

tôn và phát huy giá trị di tích

- Sở Văn hóa Thể thao và Du lịch tỉnh Hải Dương với tư cách là cơ quan chỉ đạo về mặt chuyên môn cần chỉ đạo Phòng Văn hóa và Thông tin thành phố Hải Dương xác định và hướng dẫn cơ sở thực hiện nghiêm việc phân cấp quản lý di tích lịch sử văn hóa và danh lam thắng cảnh trên địa bàn tỉnh Hải Dương tạo sự quan tâm của chính quyền địa phương đối với di tích lịch sử hiện hữu trên địa bàn quản lý.

- Phòng Văn hóa và Thông tin thành phố Hải Dương cần tiếp tục phát huy vai trò Thường trực Ban tổ chức các ngày lễ lớn của thành phố, làm cầu nối trong các khâu công tác quản lý di tích, tổ chức lễ hội giữa tỉnh - thành phố - phường;

Ủy ban nhân dân phường Phạm Ngũ Lão cử thêm các cán bộ có chuyên môn tham gia cùng Ban Quản lý di tích đình, đền, chùa Bảo Sài trong công tác tổ chức lễ hội, quản lý di tích tại địa bàn quản lý. Có biện pháp cụ thể để đưa những hoạt động dịch vụ trong lễ hội tại di tích ngày càng hoàn thiện, đi vào nề nếp như dịch vụ trông giữ xe, dịch vụ bán và sắp lễ cúng.

3.3. Một số kiến nghị

3.3.1. Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Hải Dương

- Hỗ trợ kinh phí cho các BQL Di tích và người trực tiếp quản lý đặc biệt chú trọng đến các di tích đã xếp hạng cấp tỉnh, cấp quốc gia.

- Chỉ đạo các cơ quan chuyên môn có văn bản hướng dẫn đến cơ sở về việc quản lý nhà sư để các hoạt động về tôn giáo, tín ngưỡng diễn ra tại địa bàn theo đúng quy định của pháp luật.

- Thường xuyên kiểm tra và chỉ đạo cấp huyện, thành phố thực hiện nghiêm Quy chế tổ chức lễ hội trong phạm vi toàn tỉnh.

- Hỗ trợ cấp thành phố trong việc bổ sung hồ sơ di tích, đào tạo cán bộ thuyết minh di tích, thiết kế các tour du lịch - di tích, du lịch - lễ hội có liên quan đến di tích đình, đền, chùa Bảo Sài.

- Quy định nhân lực và hỗ trợ kinh phí thống nhất đối với di tích cấp quốc gia đình, đền, chùa Bảo Sài

- Quan tâm đào tạo nguồn nhân lực có chuyên môn nghiệp vụ quản lý di tích từ huyện, thành phố đến cơ sở có tính ổn định, lâu dài.

- Tăng cường công tác phòng chống cháy, nổ, thiên tai và phòng chống trộm cắp hiện vật của di tích.

- Tiếp tục xây dựng kết nối các tour du lịch của tỉnh Hải Dương đi đến các di tích ở thành phố Hải Dương.

3.3.2. Ủy ban nhân dân thành phố Hải Dương

- Chỉ đạo công tác phối hợp tuyên truyền giáo dục về di sản văn hóa nói chung, di tích đình, đền, chùa Bảo Sài nói riêng trong cộng đồng dân cư.

- Chỉ đạo phòng Giáo dục và Đào tạo thành phố đưa chuyên đề giáo dục di sản vào tiết học lịch sử địa phương.

- Biểu dương khen thưởng kịp thời các cá nhân, tập thể có thành tích tốt, chấn chỉnh các Ban quản lý di tích ở cơ sở hoạt động không hiệu quả.

- Quy định kinh phí thống nhất bồi dưỡng cho những người trực tiếp trông coi di tích đã xếp hạng.

Tiểu kết

Di tích danh thắng cảnh LSVH có vai trò to lớn trong việc giáo dục truyền thống, ý thức cội nguồn, giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc. Hoạt động quản lý, bảo tồn, tôn tạo và phát huy giá trị di tích đình, đền, chùa Bảo Sài phường Phạm Ngũ Lão với kết quả đã đạt được vẫn còn nhiều vấn đề cần giải quyết.

Đề giải quyết những hạn chế và nhằm nâng cao hiệu quả công tác quản lý DTLSVH di tích đình, đền, chùa Bảo Sài phường Phạm Ngũ Lão các cấp chính quyền cần có những giải pháp cụ thể, phù hợp để phát huy giá trị của di tích.

Xuất phát từ chủ trương, chính sách, luật pháp của Nhà nước về di sản văn hóa; tình hình thực tế (đặc biệt là những hạn chế) về công tác quản lý di tích lịch di tích đình, đền, chùa Bảo Sài phường Phạm Ngũ Lão, thành phố Hải Dương. Tác giả đã mạnh dạn đưa ra một số giải pháp và kiến nghị đối với các cấp quản lý từ Trung ương tới cơ sở trong chương 3 nhằm mục đích nâng cao vai trò của công tác quản lý di tích đình, đền, chùa Bảo Sài phường Phạm Ngũ Lão, thành phố Hải Dương.

KẾT LUẬN

Di tích lịch sử, văn hóa là một bộ phận cấu thành của DSVH, là tài sản vô giá của nhân loại. Mỗi DTLSVH vừa là một *"Bảo tàng nghệ thuật, vừa là thiết chế văn hoá giáo dục, vừa là sân khấu hoá về vật thể"*. Đó là nguồn sử liệu trực tiếp, mang thông tin từ quá khứ đến với hiện tại về lịch sử đấu tranh dựng và giữ nước của dân tộc. Mỗi DTLSVH là bức thông điệp mà tổ tiên đã để lại trên mảnh đất của chính mình, qua đó gửi gắm những nghĩ suy về sự nghiệp đấu tranh cho sự nghiệp xây dựng giải phóng và bảo vệ đất nước, để thế hệ trẻ hôm nay và mai sau có thể tìm lại lịch sử oai hùng của cha ông ta trên nhiều bình diện khác nhau. Và, thông qua DTLSVH, mỗi chúng ta có thể hiểu biết sâu rộng hơn về giá trị và bản sắc văn hoá dân tộc.

Di tích đình, đền, chùa Bảo Sài phường Phạm Ngũ Lão, thành phố Hải Dương có lịch sử hình thành lâu đời, nơi phụng thờ tướng công Trương Mỹ và Tiên Dung Công chúa. Trải qua thăng trầm của thời gian di tích dù có bị thu hẹp lại so với trước đây do quá trình đô thị hóa cấu thành phố nhưng vẫn tồn tại như minh chứng cho một vùng đất cổ giàu di sản văn hóa của thành phố Hải Dương. Ngày nay, di tích đình, đền, chùa Bảo Sài phường Phạm Ngũ Lão, thành phố Hải Dương đang tiếp tục được trùng tu tôn tạo ngày càng khang trang, tổ hảo.

Di tích đình, đền, chùa Bảo Sài phường Phạm Ngũ Lão, thành phố Hải Dương là sản phẩm tinh thần có giá trị lịch sử khoa học được lưu giữ bằng các tác phẩm kiến trúc nghệ thuật. Nhìn tổng thể di tích là một công trình kiến trúc xuyên suốt khá hoàn chỉnh, được bố trí hài hòa giữa các hạng mục kiến trúc kết hợp với sự bài trí di vật, cổ vật trong đình, đền, chùa thể hiện trình độ và trí tuệ của cha ông đi trước, đồng thời là dấu ấn của của các thời kỳ thông qua các đợt trùng tu tôn tạo. Đó chính là cơ sở để con cháu hiểu rõ hơn về tổ tiên, cội nguồn, về truyền thống văn hóa, lịch sử hào hùng của dân tộc.

Quản lý, bảo tồn và phát huy giá trị di tích đình, đền, chùa Bảo Sài phường Phạm Ngũ Lão, thành phố Hải Dương chính là góp phần giữ gìn những di sản văn hoá cho thế hệ hôm nay và mai sau; là thể hiện sự tri ân, lòng biết ơn của chúng ta hôm nay đối với các vị anh hùng, những vị tướng có công với dân với nước. Đó chính là sự thể hiện lòng yêu quê hương đất nước bằng việc giữ gìn và phát huy tốt giá trị truyền thống tốt đẹp của tổ tiên chúng ta, lấy đó làm cơ sở, nền tảng để tiếp tục phát huy, phát triển nền văn hoá Việt Nam tiên tiến đậm đà bản sắc dân tộc theo Nghị quyết Trung ương 5 khoá VIII đã đề ra.

Quản lý di tích đình, đền, chùa Bảo Sài phường Phạm Ngũ Lão, thành phố Hải Dương là nhân tố ảnh hưởng quyết định đến sự bảo tồn, tôn tạo và phát huy giá trị di sản văn hóa dân tộc. Đồng thời góp phần vào sự phát triển chung về KT-XH của thành phố Hải Dương nói riêng và tỉnh Hải Dương nói chung. Với tinh thần đó, luận văn đã giải quyết được một số vấn đề chủ yếu sau:

Một là, hệ thống hóa và làm sáng tỏ thêm những vấn đề lý luận cơ bản về quản lý DSVH, DTLSVH; nhận diện những giá trị di tích đình, đền, chùa Bảo Sài phường Phạm Ngũ Lão, thành phố Hải Dương.

Hai là, đánh giá thực trạng công tác quản lý di tích đình, đền, chùa Bảo Sài phường Phạm Ngũ Lão, thành phố Hải Dương giai đoạn 2015 - 2019 trong đó tập trung vào các kết quả đã đạt được và những vấn đề còn hạn chế trong hoạt động quản lý của cụm di tích.

Ba là, góp bàn và đưa ra các giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả quản lý di tích đình, đền, chùa Bảo Sài phường Phạm Ngũ Lão, thành phố Hải Dương. Bên cạnh việc đánh giá hiệu quả trong công tác quản lý các di tích, tác giả cũng đưa ra một số vấn đề bất cập trong công tác quản lý. Đồng thời đưa ra 03 nhóm giải pháp cơ bản nhằm nâng cao công tác quản lý hệ thống di tích đình, đền, chùa Bảo Sài phường Phạm Ngũ Lão, thành phố Hải Dương bao gồm: (1)

Nhóm giải pháp về chính sách, trong đó có đặt ra các vấn đề như Kiện toàn tổ chức bộ máy, phân cấp quản lý và tăng cường đào tạo nguồn nhân lực; Đẩy mạnh công tác thông tin tuyên truyền, giáo dục ý thức cho người dân về việc bảo vệ và phát huy giá trị di tích; Huy động mọi nguồn lực và đẩy mạnh công tác xã hội hóa. (2) *Nhóm giải pháp về nâng cao các hoạt động nhằm bảo tồn và phát huy giá trị di tích gồm*: Công tác bảo vệ di vật, cổ vật, bảo vật, đồ thờ tại di tích; Xây dựng và áp dụng mô hình giáo dục truyền thống; Tăng cường công tác tuyên truyền, quảng bá di tích; Tăng cường công tác phối hợp giữa các đoàn thể và khuyến khích vai trò của cộng đồng; Tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, giám sát xử lý vi phạm tại di tích. (3) *Nhóm giải pháp về Tăng cường công tác quản lý nhà nước với hoạt động bảo tồn và phát huy giá trị di tích* và một số kiến nghị đối Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Hải Dương, Ủy ban nhân dân thành phố Hải Dương.

Luận văn đã cố gắng đưa ra cái nhìn toàn diện về di tích đình, đền, chùa Bảo Sài phường Phạm Ngũ Lão, thành phố Hải Dương; thực trạng công tác quản lý di tích đình, đền, chùa Bảo Sài trên địa bàn thành phố Hải Dương; phân tích, đánh giá và đưa ra một số giải pháp để thực hiện tốt hơn nữa đối với công tác quản lý di tích này nhằm bảo tồn và phát huy giá trị của di tích trong giai đoạn hiện nay. Với tâm huyết của người làm công tác văn hóa thuộc Trung tâm văn hóa tỉnh, Sở VH-TT-DL, tác giả mong muốn các DSVH nói chung và DTLSVH nói riêng được bảo tồn và phát huy một cách tốt nhất. Chính vì vậy, tác giả đã mạnh dạn chọn và nghiên cứu đề tài này. Do những khó khăn trong quá trình thu thập tài liệu, thông tin, kinh nghiệm chưa nhiều, trình độ về công tác quản lý còn rất hạn chế, chắc chắn luận văn còn nhiều khiếm khuyết, không tránh khỏi những thiếu sót. Tác giả kính mong nhận được sự cảm thông và sự góp ý của các nhà khoa học, thầy giáo, cô giáo và các bạn đồng nghiệp để luận văn được hoàn chỉnh hơn./.